

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 08.02.2024 r.

Znak: WZPS-3.431.6.4.2023.PM

**Pani
Agnieszka Jełkaszew
Kierownik
Ośrodka Pomocy, Readaptacji
i Terapii dla bezdomnych
w Gryficach
prowadzonego przez
Fundację Instytut św. Brata Alberta
w Świnoujściu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ i rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej² zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 6-7 grudnia 2023 r. kontrolę kompleksową w schronisku dla osób bezdomnych Ośrodek Pomocy, Readaptacji i Terapii dla bezdomnych w Gryficach. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 10 stycznia 2024 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Ośrodka Pomocy, Readaptacji i Terapii dla bezdomnych w Gryficach w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami³.

Placówka Ośrodek Pomocy, Readaptacji i Terapii dla bezdomnych w Gryficach mieści się przy ul. 6-go Marca 4 i wchodzi w strukturę Fundacji Instytut św. Brata Alberta w Świnoujściu. Fundacja prowadzi również Ośrodek w Świnoujściu i działa na podstawie Statutu, zgodnie z którym jej celem są m.in.: niesienie pomocy osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, długotrwałej choroby, alkoholizmu, narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz resocjalizacja więźniów odbywających kary pozbawienia wolności. Organizację, zasady funkcjonowania jednostki, podstawowe prawa osób korzystających z usług placówki, obowiązki osób korzystających, przepisy porządkowe oraz kary porządkowe określa Regulamin Pobytu w Ośrodkach Pomocy, Readaptacji i Terapii Fundacji Instytut św. Brata Alberta. Zgodnie z Regulaminem w Ośrodku „*udziela się schronienia osobom*

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901)

² Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285)

³ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna

bezdolnym [...], zdolnym do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce”.

Od 1 stycznia 2020 r. Placówką kieruje kierownik – Pani Agnieszka Jełkaszew. Schronisko przeznaczone jest dla 25 mężczyzn. Na dzień kontroli w Ośrodku przebywało 25 osób, w tym 21 skierowanych przez gminy na podstawie decyzji administracyjnej. Decyzje administracyjne oraz kontrakty socjalne były w posiadaniu mieszkańców Schroniska. Kierownik jednostki nie dysponował w/w dokumentami. W Schronisku nie prowadzono indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. Dokumenty dotyczące odpłatności za pobyt w placówce znajdowały się w siedzibie Fundacji.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W wyniku analizy akt osobowych ustalono, że kierownik nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, a zatem nie spełnia wymogów do kierowania jednostką, co stanowi naruszenie przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 1 ustawy „do wykonywania czynności w zakresie usług świadczonych w schronisku dla osób bezdomnych zatrudnia się pracowników socjalnych”. Na dzień kontroli w schronisku nie było zatrudnionej osoby na tym stanowisku, stanowi to naruszenie przepisów ustawy.

Wymagania kwalifikacyjne opiekunów w schronisku określa art. 48a ust. 2g pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, który wskazuje, że do wykonywania czynności w zakresie usług świadczonych w schronisku dla osób bezdomnych zatrudnia się opiekunów posiadających:

- a) wykształcenie zasadnicze branżowe lub zasadnicze zawodowe, co najmniej roczne doświadczenie w pracy z osobami bezdomnymi oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy lub
- b) wykształcenie co najmniej średnie lub średnie branżowe oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Ustalono, że na dzień kontroli w Schronisku zatrudnionych na umowę wolontariacką było 2 opiekunów (w tym kierownik jednostki). Osoby te posiadały wymagane wykształcenie oraz doświadczenie w pracy z osobami bezdomnymi, jednak nie ukończyły szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy, co jest niezgodne z przepisami ustawy.

Schronisko świadczy usługi przez cały rok, przez 7 dni w tygodniu. Mieszkańcy schroniska mają zapewnioną możliwość:

- całodobowego przebywania w schronisku, gdzie zapewnione jest miejsce do spania w ogrzewanym pomieszczeniu – w 6 pomieszczeniach mieszkalnych temperatura była niższa niż 20 °C, co stanowi naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni⁴,
- spożycia posiłku oraz dostępu do pomieszczenia kuchennego umożliwiającego samodzielne przygotowanie posiłku i gorącego napoju,
- korzystania z prysznica, prania i suszenia odzieży,
- wymiany odzieży,

⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. z 2018 r. poz. 896)

- dostępu do informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu,
- korzystania z usług aktywizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej.

Na podstawie przeprowadzonych oględzin budynku ustalono, że w Schronisku znajduje się 7 pomieszczeń mieszkalnych. Na dzień kontroli w placówce przebywało łącznie 25 osób. Pomieszczenia mieszkalne mają co najmniej 1 okno, zapewniony jest swobodny dostęp do szaf oraz łóżek wyposażonych w materac i komplet pościeli (tj. poduszkę, koc, prześcieradło i pokrycie na kołdrę).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni powierzchnia przypadająca na osobę w pomieszczeniu mieszkalnym nie może być mniejsza niż 4 m²/osobę (w przypadku łóżek piętrowych nie mniejsza niż 3 m²/osobę). W wyniku oględzin stwierdzono, że w 2 pomieszczeniach mieszkalnych na parterze powierzchnia przypadająca na osobę była mniejsza niż 4 m², co stanowi naruszenie przepisów w/w rozporządzenia. Ponadto kierownikowi Schroniska wskazano na konieczność wstawienia drzwi do pokoi mieszkalnych celem zapewnienia prywatności osobom w nich przebywającym. Wątpliwości budziło również wydzielone ściankami pomieszczenie znajdujące się w korytarzu na piętrze, zajmowane przez osoby bezdomne. Kierownikowi placówki wskazano na konieczność wstawienia ścianek działowych od podłogi do sufitu oraz drzwi, aby osoby w nim przebywające miały zapewnioną prywatność. Pomieszczenia mieszkalne znajdujące się w piwnicy budynku wymagają odświeżenia. Uwagi przekazano kierownikowi placówki. Na dzień kontroli placówka posiadała łącznie 25 miejsc dla osób w kryzysie bezdomności, czyli zgodnie z liczbą zadeklarowaną przez Fundację.

Schronisko zostało wyposażone w 3 miski ustępowe, czyli o 1 więcej ponad wymagany minimalny standard oraz 2 urządzenia natryskowe zgodnie z wytycznymi rozporządzenia w sprawie minimalnych standardów. Według rozporządzenia w schronisku powinien znajdować się 1 pisuar dla 20 mężczyzn oraz 1 umywalka dla 5 osób. Podczas oględzin obiektu stwierdzono, że placówka nie posiada pisuarów, a liczba umywalk nie spełnia wymogów rozporządzenia. Należy wskazać, że brak pisuarów stanowi naruszenie wytycznych rozporządzenia, jednak nie powodował istotnych zakłóceń w funkcjonowaniu jednostki oraz nie miał znaczącego wpływu na mieszkańców placówki z uwagi na zapewnienie dostępu do wystarczającej liczby misek ustępowych.

W budynku Schroniska znajdują się wymagane przez standard pomieszczenia ogólnego przeznaczenia.

W okresie objętym kontrolą Fundacja Instytut św. Brata Alberta w Świnoujściu realizowała 24 umowy podpisane z gminami dotyczące zapewniania tymczasowego schronienia osobom bezdomnym, z tego 20 dotyczyło gmin z województwa zachodniopomorskiego. Tylko w przypadku części gmin, które zawarły umowy z Fundacją określono ilość miejsc jaką zobowiązuje się zapewnić schronisko dla osób bezdomnych skierowanych z danej gminy. Stwarza to niebezpieczeństwo braku możliwości zapewnienia schronienia dla wszystkich osób bezdomnych skierowanych przez gminy, biorąc pod uwagę określoną liczbę miejsc w Schronisku.

Należy wskazać, że prawie wszystkie umowy zawarte pomiędzy gminami a Fundacją wskazywały zapewnienie miejsca schronienia w Ośrodku Pomocy, Readaptacji i Terapii

w Gryficach i Ośrodku Pomocy, Readaptacji i Terapii w Świnoujściu (również prowadzonym przez Fundację).

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości, w tym niedostosowanie kontrolowanej placówki do minimalnych standardów określonych rozporządzeniem, spowodowane były niedostateczną znajomością przepisów prawa, co miało nieznaczny wpływ na funkcjonowanie Schroniska. Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponosi kierownik kontrolowanej jednostki.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam

jako zalecenia znaczące w obszarze zatrudnienia:

- zatrudnić pracowników socjalnych zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 1 ustawy o pomocy społecznej,
- na stanowisku opiekuna zatrudniać osoby spełniające wszystkie wymagania kwalifikacyjne zgodnie z art. 48a ust. 2g pkt 2 w/w ustawy,
- zapewnić kierowanie schroniskiem dla osób bezdomnych Ośrodek Pomocy, Readaptacji i Terapii w Gryficach przez osobę posiadającą kwalifikacje określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

jako zalecenia znaczące w obszarze standardu obiektu:

- dostosować liczbę umywalk do wytycznych w/w rozporządzenia,
- dostosować temperaturę w pomieszczeniach mieszkalnych do określonych standardów tj. nie mniej niż 20°C,
- przestrzegać, aby powierzchnia w pomieszczeniach mieszkalnych wynosiła nie mniej niż 4 m² na osobę, a w pomieszczeniach z łózkami piętrowymi nie mniej niż 3 m² na osobę,
- przekształcić wydzieloną ściankami przestrzeń na korytarzu zajmowaną przez osoby bezdomne w odrębne pomieszczenie mieszkalne tj. posiadające ściany i drzwi,

jako zalecenia zwykle w obszarze standardu obiektu:

- wyposażać placówkę w pisuary zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ws. minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

Zgodnie art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń.

Właściwe podpisy na oryginale

Do wiadomości:

Pan Leszek Podolecki – Prezes Zarządu Fundacji Instytut św. Brata Alberta w Świnoujściu.

